

การจัดการเรียนรู้แบบเปิดวิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จังหวัดขอนแก่น Open Learning Management in Thai Language Education in the 21st Century in Khon Kaen Province

จิรวัดน์ สติธิธรรม^{1*}, พระราชพัฒน์วชิรบัณฑิต², พระมหาโยธิน โยธโก³

^{1,2,3}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, วิทยาเขตขอนแก่น

Jirawat Sitthitham¹, Phararajpatthanawatcharabundit², Phramaha Yothin Yodhiko⁴

^{1,2,3}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Khon Kaen Campus

✉: * jirawt.sit@mcu.ac.th

(*Author Corresponding Email)

Received: 14 February 2026; Revised: 14 March 2026; Accepted: 30 April 2026

© The Author(s) 2026

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) สร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 (2) ศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการแบบเปิดต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน และ (3) ศึกษาการส่งเสริมคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ของนักเรียนผ่านการจัดการเรียนรู้แบบเปิดในรายวิชาภาษาไทยสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การวิจัยเป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research) โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนนิเวศธรรมประสิทธิ์วิทยา จังหวัดขอนแก่น ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 19 รูป ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด จำนวน 13 แผน และ (2) แบบวัดความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้รวม 13 ชั่วโมง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบค่าที่ไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test for Dependent Samples) ผลการวิจัยพบว่า (1) กิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการแบบเปิด ประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ 4 ขั้น ได้แก่ ขั้นนำเสนอปัญหา ขั้นเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ขั้นอภิปรายผล และขั้นสรุปและเชื่อมโยงแนวคิด มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.05/75.44 (2) นักเรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีผลสัมฤทธิ์สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 แม้ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ (3) การจัดการเรียนรู้แบบเปิดช่วยส่งเสริมคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยการใช้เหตุผลและเชื่อมโยงความรู้ไปสู่ศาสตร์อื่นได้อย่าง

เหมาะสม แม้ในระยะแรกนักเรียนจะมีข้อจำกัดด้านการตีความโจทย์ การวางแผนการเขียน และการใช้ภาษา แต่สามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมปลายเปิดและกระบวนการสะท้อนผลการเรียนรู้ตามวงจร PAOR ส่งผลให้ผู้เรียนมีทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และทักษะการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับ ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การเขียนเชิงสร้างสรรค์, วิธีการแบบเปิด, Open Approach, การคิดวิเคราะห์, ภาษาไทย
ในศตวรรษที่ 21

Abstract

This research aimed to (1) develop and determine the efficiency of creative writing instructional activities based on the Open Approach to enhance the analytical thinking ability of Grade 9 students; (2) examine the effects of the Open Approach-based creative writing instructional activities on students' analytical thinking ability; and (3) investigate the enhancement of students' creative writing characteristics through Open Approach learning management in Thai language instruction for 21st-century learners. This study employed a mixed methods research design, integrating action research with qualitative research. The sample consisted of 19 Grade 9 students from Wiwekthamprasitwittaya School, Khon Kaen Province, enrolled in the second semester of the 2025 academic year. The participants were selected using purposive sampling. The research instruments included (1) 13 Open Approach-based lesson plans for creative writing instruction and (2) a creative writing ability assessment. The instructional intervention was conducted over 13 instructional hours. Quantitative data were analyzed using the mean, standard deviation, and dependent samples t-test. The findings revealed that: (1) the Open Approach-based creative writing instructional activities consisted of four learning stages: problem posing, self-learning and problem solving, whole-class discussion, and summarization through connecting students' ideas. The instructional activities achieved an efficiency of 75.05/75.44; (2) students' analytical thinking ability after the intervention was significantly higher than before the intervention at the .05 level. In addition, students' achievement exceeded the 75 percent criterion, although the difference was not statistically significant at the .05 level; and (3) the Open Approach effectively promoted students' creative writing characteristics and analytical thinking ability by encouraging them to construct knowledge through logical reasoning and apply their learning across disciplines. Although students initially experienced difficulties in interpreting writing tasks, planning their writing, and using language appropriately, they demonstrated continuous improvement through open-ended learning activities and reflective learning based on the PAOR cycle. Consequently, the instructional approach effectively enhanced students' creative writing skills, analytical thinking, and essential learning competencies required for the 21st century.

Keywords: Creative Writing, Open Approach, Analytical Thinking, Thai Language Learning, 21st-Century Learning

1. บทนำ

นวัตกรรมทางการศึกษาด้านเทคนิควิธีการสอน Thai open approach : การจัดการเรียนรู้แบบเปิด วิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จังหวัดขอนแก่น จึงเป็นวิธีการสอนอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วย ส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถนักเรียนในด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่ยั่งยืนของผู้เรียนอันเป็น

พื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) เป็นการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ที่ต่างจากเดิม โดยบทบาทของครูเปลี่ยนไป จากที่เน้นการบรรยายเนื้อหา การทำแบบฝึกหัด และการสรุปเนื้อหา ในช่วงท้ายบทเรียนนำไปสู่การเปิดชั้นเรียน โดยครูใช้โจทย์สถานการณ์ ปัญหาปลายเปิดในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยที่ผู้เรียนแต่ละคนเป็นผู้นำเสนอวิธีการแก้ปัญหาของตน เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในชั้นเรียน ทำให้นักเรียนมีวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างหลากหลายพัฒนาการตนเองอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพของแต่ละคน ผู้เรียนได้ยกระดับความรู้ร่วมกันผ่านการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ก่อให้เกิดการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น รวมทั้งความสามารถในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในเรื่องและ ในเงื่อนไขที่ตนยังไม่เคยรู้จักได้ด้วยตนเองและกระบวนการกลุ่ม จนเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในตนเองร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิด อุปนิสัยและความสามารถ ในการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประเทศไทยนั้นได้นำแนวคิดนี้ มาใช้ครั้งแรกตั้งแต่ปี 2545 โดยคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเอกคณิตศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่าประสบผลสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) ครูจะเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ ที่เป็นปัญหาแล้วเปิดกระตุ้นให้นักเรียนได้คิดวิธีการแก้ปัญหานั้นอย่างหลากหลาย จนกระทั่งนำไปสู่ข้อสรุปที่สมเหตุสมผล ซึ่งแนวทางของการกำหนดสถานการณ์แบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ เริ่มกำหนดสถานการณ์ ปัญหาต้นกำเนิด โดยที่ครูนำเสนอปัญหาสู่ผู้เรียน จากนั้นเป็นการกำหนดสถานการณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนสืบเสาะหาข้อมูล ความรู้เพื่อแก้ปัญหาโดยอาศัยประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคน ส่วนครูเป็นผู้คอยชี้แนะ และสุดท้ายจะเป็นการสร้างสถานการณ์เพื่อเปิดประเด็นปัญหาใหม่ (ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์, 2547a, น. 12-18)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทย ควรมีการส่งเสริมให้นักเรียนเกิดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ วิธีการสอนแบบเปิด (Open Approach) จากผลการประเมินในข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2567 คะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน O - NET รายวิชาภาษาไทย ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยของโรงเรียน 32.30 คะแนนเฉลี่ยระดับจังหวัด 47.14 คะแนนเฉลี่ย ระดับสังกัด 35.37 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศ 48.93 (โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ พระอารามหลวง, 2568, น. 25) จะพบว่า นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและไม่สามารถนำความรู้ในรายวิชาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้

จากการศึกษาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักและเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทย ที่จะต้องมีการพัฒนาและปรับเปลี่ยนการจัดการเรียนรู้วิชาภาษาไทยให้มีการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีมโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมเป็นฐานในรายวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทำให้มีความสนใจศึกษาการจัดการเรียนรู้แบบเปิด (open approach) วิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดหลักการและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่อาศัยทักษะกระบวนการคิด ทั้งครูผู้สอนเองและตัวนักเรียน ช่วยจัดระเบียบความคิดที่เป็นนามธรรม ให้ออกมาเป็นรูปธรรม โดยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาและสิ่งต่าง ๆ ได้ง่ายและเร็วขึ้น

ซึ่งจะเน้นในเรื่องการเปิดความคิดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้คิดอย่างกว้าง คิดวิเคราะห์ คิดหลากหลาย อย่างเป็นระบบตามบริบทของเนื้อหา เพื่อนำไปสู่การเขียนเรื่องเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยใช้เทคนิควิธีการและกระบวนการต่าง ๆ ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตลอดเวลา และที่สำคัญคือต้องให้ผู้เรียนได้รู้จักคิดวิเคราะห์สิ่งต่าง ๆ ที่พบเห็นในชีวิตประจำวันและในบทเรียน เพื่อนำมาใช้ในงานเขียนเชิงสร้างสรรค์ของตนเองต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อศึกษาผลการใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อการส่งเสริมคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) วิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดขอนแก่น

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน Thai open approach : การจัดการเรียนรู้แบบเปิดวิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จังหวัดขอนแก่น ด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีรายละเอียดและวิธีดำเนินการวิจัยตามกระบวนการของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 การใช้กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การส่งเสริมคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open Approach) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยแบ่งการดำเนินงานออกเป็น 4 วงจรปฏิบัติการ (Action Research Cycle) รวมทั้งสิ้น 13 กิจกรรม (13 ชั่วโมง) ซึ่งในแต่ละชั่วโมงมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การนำเสนอปัญหาปลายเปิด
2. การเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านการแก้ปัญหา

3. การอภิปรายร่วมกันทั้งชั้นเรียน

4. การสรุปเชื่อมโยงแนวคิด

4. ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง Thai open approach : การจัดการเรียนรู้แบบเปิดวิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method) โดยเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) พบว่า

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75

1.1. ผลการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยในแต่ละกิจกรรมมีขั้นตอนการเรียนรู้ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอปัญหา เป็นขั้นที่ครูนำเสนอสถานการณ์หรือตั้งคำถามเพื่อให้ นักเรียนค้นหา คำตอบแล้วแก้ปัญหา โดยสถานการณ์หรือคำถามดังกล่าวต้องเป็นสถานการณ์หรือคำถามที่นักเรียนเข้าใจง่าย ไม่ยากจนเกินไป

ขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง เป็นขั้นที่นักเรียนหาแนวทางในการได้มาซึ่งคำตอบ ทั้งจากการทำใบงาน แบบฝึกหัด หรือกิจกรรมกลุ่ม โดยครูเป็นผู้คอยให้คำแนะนำ

ขั้นตอนที่ 3 อภิปรายขยายผล เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปราย โดยนำเสนอแนวคิดของตนเองและเปรียบเทียบแนวคิดของรูปอื่นๆ ตลอดจนสรุปเป็นองค์ความรู้ร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 4 สรุปและเชื่อมโยงแนวคิด เป็นขั้นที่สรุปแนวคิดของนักเรียนโดยครูเชื่อมโยงแนวคิดของนักเรียนทั้งหมด กิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 13 กิจกรรม จำนวน 13 ชั่วโมง

1.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1.2.1 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องการเขียนเชิงสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน มีความเห็นว่ากิจกรรมการ

เรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมาก ($\bar{X}=4.29$, S.D.=0.11)

1.2.2 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ภาพรวมมีความเหมาะสมระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59$, S.D.=1.29) เมื่อพิจารณาจากการเรียงลำดับตามความเหมาะสมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ สารการเรียนรู้ จุดประสงค์การเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระสำคัญ

1.2.3 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนโรงเรียนวัดท่าพระหงส์เทศประดิษฐ์ ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขต การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 3 รูป พบว่า

กิจกรรมที่ 1 ใฝ่เรียนรู้ ควบคู่โฆษณา มีเนื้อหามากเกินไป การใช้ภาษาไม่ชัดเจน และระยะเวลาในการจัดกิจกรรมไม่เหมาะสม ผู้วิจัยได้ปรับลดเนื้อหาบางส่วนและปรับปรุงการใช้ภาษาให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 2 บัญญัติศัพท์ฉบับนวัตกร (การสร้างคำใหม่) มีข้อความบางส่วนไม่ถูกต้องและการใช้คำยังไม่เหมาะสม ผู้วิจัยได้แก้ไขข้อความและปรับปรุงการใช้ภาษาให้ถูกต้องเหมาะสม

กิจกรรมที่ 3 พลิกนิทาน ขานมุขกลับ พบข้อผิดพลาดด้านข้อความและลำดับคำสั่ง ผู้วิจัยได้ปรับแก้ข้อความให้ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 4 กวีร่วมสมัย เล่าชีวิตดิจิทัล มีการใช้ภาษาในคำชี้แจงไม่ชัดเจน ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนไม่เข้าใจขั้นตอนการทำกิจกรรม ผู้วิจัยจึงปรับปรุงการใช้ภาษาและเพิ่มรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรม

กิจกรรมที่ 5 วาทีลปนักขายสิ่งไร้ค่า มีการใช้ภาษาในใบกิจกรรมไม่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคำอธิบายและตัวอย่างประกอบกิจกรรมให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 6 พรรณนาภาพวาดสู่บทกวี มีเนื้อหาค่อนข้างมากและมีบางส่วนซ้ำซ้อน ผู้วิจัยได้ตัดเนื้อหาที่ซ้ำซ้อนออกและปรับปรุงการใช้ภาษาให้กระชับชัดเจน

กิจกรรมที่ 7 เขียนไดอารี่มุขกลับ พบว่าคำสั่งบางส่วนยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ปรับคำชี้แจงและยกตัวอย่างเพิ่มเติมเพื่อให้นักเรียนเข้าใจแนวทางการเขียนมากขึ้น

กิจกรรมที่ 8 ออกแบบสโลแกนเปลี่ยนโลก พบว่าเวลาที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ ผู้วิจัยได้ปรับระยะเวลาและลดจำนวนภาระงานบางส่วนให้เหมาะสม

กิจกรรมที่ 9 แปลงข่าวเป็นบทกวี พบว่านักเรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจการเชื่อมโยงเนื้อหาข่าวกับการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผู้วิจัยจึงเพิ่มตัวอย่างและคำอธิบายประกอบกิจกรรม

กิจกรรมที่ 10 เกมต่อคำสร้างเรื่อง พบว่าคำชี้แจงกิจกรรมบางส่วนยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ปรับลำดับขั้นตอนและอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติม

กิจกรรมที่ 11 สัมภาษณ์ตัวละคร พบว่านักเรียนบางส่วนยังไม่สามารถตั้งคำถามเชิงสร้างสรรค์ได้ ผู้วิจัยจึงเพิ่มแนวทางและตัวอย่างการตั้งคำถาม

กิจกรรมที่ 12 ถอดรหัสโฆษณา พบว่าเนื้อหาในกิจกรรมมีความซับซ้อนบางประเด็น ผู้วิจัยได้ปรับกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับความสามารถของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

กิจกรรมที่ 13 เปลี่ยนตอนจบ พบว่าคำสั่งกิจกรรมบางส่วนยังไม่ชัดเจน ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคำชี้แจงและเพิ่มตัวอย่างการเขียนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของนักเรียน

1.2.4 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนโรงเรียนวัดท่าพระหงส์เทศประดิษฐ์ ตำบลท่าพระ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขต การศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวน 9 รูป พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.36/75.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

1.2.5 ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ พระอารามหลวง จังหวัดขอนแก่น สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา เขต 7 ปีการศึกษา 2568 จำนวนนักเรียน 19 รูป พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.05/75.44 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 75/75

2. การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่าความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังจากการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.63 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.43 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์

กับคะแนนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านการทำความเข้าใจปัญหาและมีความมานะบากบั่น พบว่า

1. นักเรียนตีความและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา โดยสามารถอธิบายความหมายของปัญหาด้วยตัวเอง ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับชำนาญ เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

2. นักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่กำหนดให้จากปัญหา ข้อจำกัด และเป้าหมายได้ ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา ชำนาญ เชี่ยวชาญ เท่ากันเฉลี่ยร้อยละ 33.33 เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

3. นักเรียนทำความเข้าใจ หรือคาดการณ์ วางแผนการแก้ปัญหา โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มก่อนลงมือทำ หรือการวางแผนการคร่าว ๆ หรือการตั้งสมมุติฐานผ่านภาพประกอบ หรือแสดงท่าทางประกอบ ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

4. นักเรียนสามารถอธิบายความสัมพันธ์ของแนวคิดและประเด็นที่เชื่อมโยงกันในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผ่านการอธิบายด้วยวาจา การอภิปราย หรือการใช้ภาพประกอบที่เป็นรูปธรรมในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 100 มีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิดครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 100 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

5. นักเรียนตรวจสอบคำตอบของปัญหาโดยใช้วิธีการอื่นได้อย่างหลากหลายด้วยความ รอบคอบ ระมัดระวัง ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับริเริ่ม พัฒนา ชำนาญ เท่ากันเฉลี่ยร้อยละ 33.33 เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

6. นักเรียนเข้าใจแนวทางการแก้ปัญหาของผู้อื่น โดยสามารถสนทนาแลกเปลี่ยนแนวคิดโต้แย้ง หรือสนับสนุนแนวคิดของผู้อื่นได้ ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

สรุปได้ว่าวงจรปฏิบัติที่ 1 คุณลักษณะด้านการทำความเข้าใจปัญหาและมีความมานะบากบั่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพัฒนา ร้อยละ 55.56 วงจรปฏิบัติที่ 4 คุณลักษณะด้านการทำความเข้าใจปัญหาและมีความ

มานะบากบั่น ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ ร้อยละ 72.22 คุณลักษณะด้านการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำ

1. นักเรียนสื่อสารกับผู้อื่น โดยใช้คำจำกัดความที่ชัดเจนในการสนทนากับผู้อื่นด้วยเหตุผล อธิบายซึ่งกันและกันอย่างละเอียดถี่ถ้วน โดยระบุความหมายของสัญลักษณ์ รวมทั้งใช้เครื่องหมายได้อย่างแม่นยำ มีความระมัดระวังเรื่องหน่วยของการวัด ในวงจรปฏิบัติการที่ 1 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 100 มีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา เมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

2. นักเรียนสามารถเรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดผ่านการเขียนได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมกับบริบททางภาษา ในวงจรปฏิบัติการที่ 2 นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับชำนาญเมื่อจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการแบบเปิด ครบทั้ง 4 วงจรปฏิบัติ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 100 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญ

สรุปได้ว่าวงจรปฏิบัติที่ 1 คุณลักษณะด้านการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับพัฒนา ร้อยละ 100 วงจรปฏิบัติที่ 4 คุณลักษณะด้านการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ ร้อยละ 83.33

ผลการวิจัยจากแบบทดสอบคุณลักษณะการด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ การทำความเข้าใจปัญหา และมีความมานะบากบั่น พบว่า

1. นักเรียนตีความและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา โดยสามารถอธิบายความหมายของปัญหาด้วยตัวเอง พบว่านักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา ชำนาญ เชี่ยวชาญ เท่ากันเฉลี่ยร้อยละ 33.33

2. นักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่กำหนดให้จากปัญหา ข้อจำกัด และเป้าหมายได้ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับชำนาญ

3. นักเรียนทำความเข้าใจ หรือคาดการณ์ วางแผนการแก้ปัญหา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับชำนาญ

4. นักเรียนสามารถวิเคราะห์และอธิบายความสัมพันธ์ของแนวคิด สถานการณ์ หรือประเด็นที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในการเขียนเชิงสร้างสรรค์ ผ่านการสื่อสารด้วยวาจาหรือภาพประกอบที่เป็นรูปธรรม พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 มีความสามารถอยู่ในระดับเชี่ยวชาญคุณลักษณะด้านการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำ พบว่า

1. นักเรียนสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างชัดเจน โดยใช้ภาษา สำนวน และกลวิธีทางภาษาที่เหมาะสม พร้อมอธิบายความหมายของสารหรือสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสื่อสารได้อย่างถูกต้องรวมทั้งใช้

เครื่องหมายได้อย่างแม่นยำ พบว่า นักเรียนมีความสามารถอยู่ในระดับพัฒนา ชำนาญ เชี่ยวชาญ เท่ากันเฉลี่ย ร้อยละ 33.33

2. นักเรียนสามารถสื่อสารและนำเสนอแนวคิดผ่านการเขียนได้อย่างชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมกับ บริบททางภาษาแม่นยำ เหมาะสมกับบริบท พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ร้อยละ 50 มีความสามารถอยู่ในระดับ เชี่ยวชาญ

สรุปได้ว่าผลจากแบบทดสอบคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์และการคิดวิเคราะห์ ด้านการ ทำความเข้าใจปัญหาและมีความมานะบากบั่น ส่วนใหญ่อยู่ระดับชำนาญและเชี่ยวชาญ ร้อยละ 41.67 ด้านการให้ความสำคัญกับความถูกต้องแม่นยำ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ ร้อยละ 50

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสังเกตการจัดการเรียนรู้ในวงจรปฏิบัติที่ 4 และผลการประเมิน คุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีคุณลักษณะด้านการทำความเข้าใจปัญหา ความมานะบากบั่น และการใช้ภาษาอย่างถูกต้องเหมาะสมอยู่ในระดับเชี่ยวชาญสูงกว่าผลการประเมินจาก แบบทดสอบ โดยในการจัดการเรียนรู้วงจรปฏิบัติที่ 4 ไม่พบผู้เรียนที่มีคุณลักษณะอยู่ในระดับพัฒนา ขณะที่ผล จากแบบทดสอบยังพบผู้เรียนบางส่วนอยู่ในระดับพัฒนา และพบว่าคุณลักษณะในระดับชำนาญปรากฏทั้งจาก การสังเกตพฤติกรรมระหว่างเรียนและผลจากแบบทดสอบ

5. อภิปรายผล

จากผลการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัย ได้นำมาอภิปรายผลเป็น 4 ตอน ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้ วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 4 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ของ กิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.59, S.D.=1.29$) และเมื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 75.36/75.31 ทั้งนี้ เนื่องมาจากกระบวนการสร้างกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบ เปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์

ผู้วิจัยได้ปรับปรุงคำชี้แจงและเพิ่มตัวอย่างการเขียนเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของนักเรียน เมื่อนำมาหาประสิทธิภาพกับนักเรียน จำนวน 9 รูป พบว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1,2,3,4,5 และ 6 มีประสิทธิภาพของกระบวนการเป็น 74.07, 74.07, 77.77, 74.04, 77.77 และ 75.77 ตามลำดับ และมี ประสิทธิภาพของกระบวนการรวมเฉลี่ยเท่ากับ 75.36 และมีประสิทธิภาพผลลัพธ์เป็น 75.20 นั่นคือ กิจกรรม การเรียนรู้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 75.36/75.20 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 เมื่อนำมาหา

ประสิทธิภาพกับนักเรียน จำนวน 19 รูป พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ที่ 1,2,3,4,5 และ 6 มีประสิทธิภาพของ กระบวนการเป็น 74.07, 74.07, 77.77, 74.04, 77.77 และ 77.77 ตามลำดับและมีประสิทธิภาพของ กระบวนการรวมเฉลี่ยเท่ากับ 75.36 และมีประสิทธิภาพผลลัพธ์เป็น 75.31 นั่นคือ กิจกรรมการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพเท่ากับ 75.36/75.31 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 75/75 ทั้งนี้ กิจกรรมการเรียนรู้มี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด

เนื่องจากผู้วิจัยได้นำชุดกิจกรรมการเรียนรู้ไปหาประสิทธิภาพตามแนวคิดของ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523, น. 490-491) ที่ได้กล่าวถึงเหตุผลถึงความจำเป็นที่ต้องมีการหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมว่า การ ทดสอบประสิทธิภาพตามลำดับขั้นจะช่วยให้เราได้ชุดกิจกรรมที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และสำหรับผู้ผลิตชุดกิจกรรม การทดสอบประสิทธิภาพจะทำให้ผู้ผลิตมีความมั่นใจว่าเนื้อหาสาระที่บรรจุใน ชุดกิจกรรม เหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ อันจะทำให้ผู้ผลิตมีความชำนาญสูงขึ้น เป็นการประหยัดแรงงาน เวลา และงบประมาณในการเตรียมต้นแบบ และทั้งนี้เนื่องจากในชุดกิจกรรมมีเนื้อหาการเรียนรู้ที่ไม่ยากจนเกินไป และแต่ในกิจกรรมมีการให้นักเรียนฝึกการคิดวิเคราะห์และร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม มีการอภิปรายและ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ซึ่งกันและกัน อีกทั้ง อาจเป็นเพราะผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้เป็น ลำดับขั้นตอนของการสร้างกิจกรรมการเรียนรู้และได้พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้การแบบเปิด (Open approach) เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้เด็กคิด วิเคราะห์ด้วยการปฏิบัติ ได้ลงมือทำด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากความสนใจ ความต้องการที่จะค้นหาคำตอบ ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2544, น. 178-180) กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ครูต้องให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ต้องเปิด โอกาสให้เขาได้มีประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวของเราเองการเรียนรู้เป็นกระบวนการทางสติปัญญาที่ต้องมี การใช้กระบวนการคิด และเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ

2. การทดลองใช้กิจกรรมการเรียนรู้การสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะพัฒนาได้นั้น ครูผู้สอนจะต้อง จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนรู้จักคิด โดยได้ออกแบบขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ออกเป็น 4 ขั้นตอนด้วยกัน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การนำเสนอปัญหา

ขั้นตอนที่ 2 การเรียนรู้และแก้ปัญหาด้วยตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 อภิปรายขยายผล และ

ขั้นตอนที่ 4 สรุปและเชื่อมโยงแนวคิด สอดคล้องกับ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ (2547b, น. 1-9) ให้ความหมายว่า การสอนแบบเปิดเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมหรือสถานการณ์ต่างๆที่มีลักษณะเป็นปัญหา เพื่อกระตุ้นให้เด็กได้คิดซึ่งสอดคล้องกับ ลัดดา ศิลาโนย (2548, น. 30) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของการสอนแบบเปิดว่า การสอนแบบเปิดนี้จะช่วยส่งเสริมทักษะการคิดได้ดี เพราะมีกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ทำให้นักเรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ที่เกิดจากความต้องการหรือความสงสัยที่เกิดจากตนเอง เพราะกระบวนการเปิดนั้นเรียนที่ปัญหา นักเรียนได้ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองจากการศึกษาค้นคว้าหาคำตอบและฝึกทักษะการคิด เพื่อความกระจ่างชัดเจนในคำตอบ

2.2 ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดวิเคราะห์กับเกณฑ์ร้อยละ 75 พบว่า ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนหลังจากการใช้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้วิธีการแบบเปิด (Open approach) มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 22.63 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 75.43 และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเกณฑ์กับคะแนนพบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จะเห็นว่าเมื่อแยกประเด็นการพิจารณาในการคิดวิเคราะห์ออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ การวิเคราะห์ความสำคัญ วิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการวิเคราะห์หลักการ ในด้านการวิเคราะห์ความสำคัญจะเห็นว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในขั้นตอนการจัดการเรียนการสอนแบบเปิดในขั้นตอนการนำเสนอปัญหา ซึ่งปัญหาหรือเหตุการณ์ที่นำมาเสนอเป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถใช้ทักษะหรือความรู้พื้นฐานในการคิดวิเคราะห์ความสำคัญโดยสามารถแยกแยะประเด็นสิ่งใดสำคัญ สิ่งใดไม่สำคัญหรือสิ่งที่แตกต่างได้อย่างถูกต้องทำให้นักเรียนรับรู้ถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียนและมีแรงจูงใจในการเรียน จึงทำให้นักเรียนมีทักษะในการคิดวิเคราะห์สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ด้านการวิเคราะห์ความสัมพันธ์

จะเห็นว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติในขั้นตอนการเรียนรู้อะไรและแก้ปัญหาด้วยตนเอง นักเรียนได้สืบเสาะ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดสร้างความคิดหรือองค์ความรู้ใหม่ ซึ่งบางครั้งองค์ความรู้หรือข้อมูลที่นักเรียนได้จากการสืบเสาะ แสวงหาความรู้ที่นั้นอาจไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ขาดความน่าเชื่อถือ และไม่มีแหล่งสืบเสาะหาความรู้ที่หลากหลาย ทำให้นักเรียนไม่สามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์สถานการณ์หรือปัญหาที่กำหนด อีกทั้งนักเรียนยังขาดประสบการณ์หรือขาดทักษะในการสืบค้นหรือใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการคิดวิเคราะห์หลักการ

จะเห็นว่า คะแนนหลังเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เนื่องจากในขั้นตอนการอภิปรายและขยายผล นักเรียนได้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และร่วมกันลงข้อสรุปเพื่อเป็นแนวทางเดียวกัน ในขั้นตอนนี้บางครั้งแนวความคิดที่นักเรียนเคยได้นำเสนอและอภิปรายมานั้น ไม่ได้ถูกนำมารวมอยู่ในข้อสรุปที่ใช้เป็นแนวทางเดียวกัน อาจทำให้นักเรียนเกิดข้อสงสัยในความแตกต่างทางแนวคิด ประกอบกับการขาดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์อาจส่งผลให้นักเรียนเกิดการตีความหรือการให้เหตุผลที่ผิด

3. การส่งเสริมคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบเปิด (Open Approach) วิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดขอนแก่น พบว่า

1. นักเรียนตีความและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหา โดยสามารถอธิบายความหมายของปัญหาด้วยตัวเองได้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการอธิบาย ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการหรือขั้นตอนในแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้เพื่อไปสู่เป้าหมายได้ เนื่องจากชั้น การนำเสนอปัญหาปลายเปิด ครูให้นักเรียนอภิปรายแลกเปลี่ยนความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการหรือกระบวนการแก้ปัญหาที่จะนำไปสู่เป้าหมายของสถานการณ์ปัญหา วิเคราะห์ปัญหาอย่างรอบด้าน ในมุมมองหรือในมิติต่าง ๆ ด้วยความมานะพยายาม ครูกระตุ้นนักเรียนด้วยคำถามปลายเปิด เช่น “นักเรียนค้นพบวิธีการ ความสัมพันธ์ คุณสมบัติ องค์ประกอบ หรือแนวทางในแก้ปัญหอะไรบ้าง” สอดคล้องกับ ปาริฉัตร พัทธมทิน และน้ำทิพย์ งามอาจาณิชย์ (2566, น. 1563–1576)กล่าวว่า การทำความเข้าใจปัญหาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างรอบด้าน อันนำไปสู่การวางแผนและการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีเหตุผล ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทักษะด้านภาษาไทยและการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ ในขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ครูได้ใช้ตัวอย่างประกอบเพื่อส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์ ที่กล่าวว่า การยกตัวอย่างควรเป็นตัวอย่างที่เปิดโอกาสให้นักเรียนสามารถสร้างแนวคิดได้อย่างหลากหลายและไม่จำกัดกรอบความคิดของผู้เรียน

2. นักเรียนวิเคราะห์สิ่งที่กำหนดให้จากปัญหา ข้อจำกัด และเป้าหมายได้ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ นักเรียนแสดงให้เห็นถึงการวิเคราะห์สิ่งที่กำหนดให้จากปัญหา เงื่อนไข ข้อจำกัด และเป้าหมายได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากชั้นการนำเสนอปัญหาปลายเปิด ครูให้นักเรียนร่วมกันอ่านอย่างละเอียด โดยพยายามสืบเสาะและวิเคราะห์สิ่งที่กำหนดให้จากปัญหา เงื่อนไข ข้อจำกัด และเป้าหมาย โดยตั้งคำถามกับนักเรียนว่า “การแก้ปัญหานี้ นักเรียนต้องรู้อะไร” และขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน ครูให้นักเรียนได้เป็นผู้คิดผู้ค้นพบด้วยตนเอง โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน สอดคล้องกับ วีรยุทธ ด้วงไย (2566, น. 119–135) กล่าวว่า การได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น (Active) โดยมีการอธิบายวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน จะทำให้สามารถแก้ปัญหาร่วมกันได้ และสะท้อนความคิดร่วมกันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ใหม่ได้

3. นักเรียนสามารถทำความเข้าใจ คาดการณ์ และวางแผนการเขียนได้ โดยมีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มก่อนลงมือปฏิบัติ รวมทั้งมีการร่างแนวคิดเบื้องต้นผ่านภาพร่าง แผนผังความคิด หรือการสื่อสารผ่านท่าทางประกอบ ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในระดับเชี่ยวชาญ นักเรียนแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการวางแผนและอธิบายลำดับขั้นตอนของการเขียนได้อย่างถูกต้อง โดยมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในกลุ่มถ่ายทอดแนวคิดผ่านการสนทนา ตัวอย่างแนวคิด ภาพร่าง หรือภาพประกอบต่าง ๆ อีกทั้งยังสามารถเชื่อมโยงองค์ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างสรรค์งานเขียนและกำหนดกรอบแนวคิดของตนเองได้อย่างเหมาะสม

6. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง Thai open approach : การจัดการเรียนรู้แบบเปิดวิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 จังหวัดขอนแก่น มีข้อเสนอแนะต่าง ๆ ดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ในการคิดวิเคราะห์โดยแยกออกเป็นทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่

1. การคิดวิเคราะห์ความสำคัญ การคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์ และการคิดวิเคราะห์หลักการ พบว่า ผลการทดสอบคะแนนในด้านการคิดวิเคราะห์ความสัมพันธ์และวิเคราะห์หลักการมีคะแนนเฉลี่ยไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด อาจเป็นเพราะในการคิดวิเคราะห์จากประเด็นต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกันนั้น นักเรียนอาจจะต้องใช้ความรู้จากเนื้อหาสาระที่เรียนมาหรือมีประสบการณ์เดิมไว้บ้างแล้ว เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาในการคิดวิเคราะห์หลักการ ดังนั้น ผู้สอนควรเพิ่มการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้นักเรียน มีการส่งเสริมการเชื่อมโยงเหตุและผล เพื่อให้นักเรียนมีการคิดวิเคราะห์ที่เพิ่มขึ้น

2. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา ครูควรตั้งคำถามกระตุ้นนักเรียนที่ตรงประเด็นกับคุณลักษณะที่ต้องการส่งเสริมให้เกิดขึ้นกับนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้แสดงออกถึงคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิด ในวงจรปฏิบัติการแรกๆ ควรกำหนดระยะเวลาให้เพียงพอสำหรับขั้นการนำเสนอปัญหาปลายเปิดและขั้นการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนยังไม่คุ้นเคยกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดและแนวทางในการปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณลักษณะด้านการเขียนเชิงสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา เมื่อนักเรียนมีการปฏิบัติจนเกิดเป็นจิตนิสัยแล้ว จึงบริหารจัดการเวลาให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้

6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้อยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับผู้เรียนทั้งในด้านสภาพแวดล้อม เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน รูปแบบกิจกรรม และครูผู้สอนควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. ควรมีการศึกษาและอภิปรายผลการวิจัยที่แสดงถึงการเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริงเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนตระหนักถึงการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีการแบบเปิดน่าจะส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในกลุ่มการให้เหตุผล และการอธิบายให้ตนเองรวมถึงผู้อื่นเข้าใจได้

7.สรุป

งานวิจัยเรื่อง Thai open approach: การจัดการเรียนรู้แบบเปิดวิชาภาษาไทยในศตวรรษที่ ๒๑ จังหวัดขอนแก่น มีระเบียบวิธีวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research methodology) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) ผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (key informant interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และอาศัยการสังเกตการณ์ (observation) ทั้งแบบมีส่วนร่วมและแบบไม่มีส่วนร่วมควบคู่กัน การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้การพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหาจากการตีความสังเคราะห์ เชื่อมโยงแล้วหาข้อสรุป เพื่ออธิบายปรากฏการณ์อย่างลึกซึ้ง และเสนอแนะทางเชิงวิชาการและการวิจัยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). *นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาการสอน*. ไทยวัฒนาพานิช.
- ทิตินา แคมมณี. (2544). *วิทยาการด้านการคิด*. เดอะ มาสเตอร์ กรุ๊ป แมเนจเม้นท์.
- ปาริฉัตร ทับทิมหิน, & น้ำทิพย์ งามอาภาวิชย์. (2566). การพัฒนาตัวชี้วัดจิตนิสัยทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 8(3), 1563–1576. <https://so06.tci-thaijo.org/>
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2547a). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปลายเปิด (Open Approach)*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ไมตรี อินทร์ประสิทธิ์. (2547b). การสอนโดยใช้วิธีการแบบเปิดในชั้นเรียนคณิตศาสตร์ของญี่ปุ่น. *KKU Journal of Mathematics Education*, 1(1), 1–17.
- โรงเรียนวิเวกธรรมประสิทธิ์วิทยา วัดธาตุ พระอารามหลวง. (2568). *รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2567*. สำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 7 สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา.
- ลัดดา ศิลาน้อย. (2548). *สรุปโครงการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี Lesson Study Approach*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีรยุทธ ด่วงไย. (2566). ผลการจัดการเรียนรู้คณิตศาสตร์เพื่อพัฒนาความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ปัญหาโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 8(1), 119–135. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSa>